

KUU

Kuu on maapallon ainoa luonnollinen kiertolainen. Se hallitsee loistollaan yötaivasta aina näkyessään.

Kuun koko on noin 30% Maan halkaisijasta, mutta massa vain 1/80-osa Maan vastaavasta. Kuu kiertää keskimäärin 30 maapallon halkaisijan etäisyydellä.

Kuu on kivinen kappale kuten Maakin. Kuun tummat alueet on suuria laavatasankoja. Kuussa ei ole ilmakehää ja tämän vuoksi lämpötila sen pinnalla vaihtelee välillä +100..-200:n °C.

Paljain silmin näemme Kuusta sen tummat tasangot. Kiikari paljastaa Kuun kraatterit ja kaukoputkella näemme lukemattoman määrän yksityiskohtia.

Planeettojen kuut

Kuut ovat planeettojen kiertolaisia.

Merkuriusta ja Venusta lukuunottamatta kaikilla planeetoilla, jopa muutamalla pikkuplaneetalla on kuita. Maankaltaisilla planeetoilla vähän kuita ja jättiläisplaneetoilla niitä on runsaasti.

Kuiden koot vaihtelevat Ganymedeksen yli 5000 km:stä pieniin noin kymmenkilometrisiin. Kuut ovat kiveä tai jäätä. Vain muutamalla niistä tiedetään olevan jonkunlainen kaasukehä ympärillään.

Kuu

Kuu kiertää Maata. Se on aurinkokunnan neljänneksi suurin kuu. Pluton Charonin jälkeen se on emoplaneettaansa nähden suurin kuu. Kuun koko on noin 30% Maan halkaisijasta ja massa 1/80 Maan massasta.

Kuu kiertää keskimäärin 384 400 km:n etäisyydellä (noin 30 Maan

halkaisijaa). Etäisyys vaihtelee 356 400 ja 406 700 km:n välillä.

Kuun tummat tasangot ovat pääasiassa tummaa rautapitoista basalttia, laavaa. Vaaleat ylängöt ovat alumiinipitoista anortosiittia. Samoja kivilajeja löytyy Maastakin. Vaikka Kuu näyttää kirkkaalta se on pinnaltaan hyvin tumma. Kirkkaus johtuu sen pienestä etäisyydestä.

Maan ja Kuun arvellaan syntyneen samoihin aikoihin noin 4,6 miljardia vuotta sitten. Eräs vahvimista on syntyteoria, jossa alkumaahan osui suuri kappale, joka irrotti Maasta ainetta, joka kasaantui Kuuksi.

Kuun kraatterit näkyvät jo kiikarilla. Ne ovat syntyneet meteoriittien törmätessä Kuun pintaan. Kuussa ne ovat säilyneet toisin kuin maapallolla, jossa eroosio on häivyttänyt suurimman osan kraattereista.

Tutkimus

Kuuta tutkittiin aluksi venäläisin ja

amerikkalaisin luotaimin ja kulkijoin, sittemmin miehitetyin Apollo-aluksin. Hiljattain Lunar Prospector-luotaimen tuloksista on päätelty Kuun navoilla olevan jäätä.

Perinne ja mytologia

Kuu on vaikuttanut useimpiin kulttuureihin ja ajanlaskuunkin. Kuu edusti muinaisille kulttuureille Aurinгон ohella jumaluutta. Kuu tunnetaan mm. nimillä Selene tai Luna.

”Kuun ukon kasvoille” on eri kansoilla oman näkemyksensä, mm. jänis tai säkkiä kantava ukko.

Nimitys Kuun meristä johtuu siitä, että Kuussa arveltiin menneinä vuosisatoina olevan vettä.

Numerotietoja:

Kiertoaika	27,3 d
Pyörähdysaika	243,0 d
Etäisyys Maasta	356 400–406 700 km
Halkaisija	3476 km
Kirkkaus	-12,7 mag